

Intralaesionaal bleomycine in de dermatologie

J.G.M. Logger | Aios Dermatologie MUMC+, Maastricht | Jade Logger: jade.logger@mumc.nl

Bleomycine is geregistreerd voor intraveneuze behandeling van plaveiselcelcarcinoom in het hoofd-hals gebied en non-hodgkin lymfoom. In de praktijk wordt het ook off-label, intralaesionaal, ingezet bij andere dermatosen. De auteurs includeerden in deze systematic review 25 studies (10 RCTs, 15 non-RCTs) met in totaal 1130 patiënten. Behandelindicaties waren verruca vulgaris (n=14), non-melanoma huidkanker (n=1), cutane metastasen (n=3), keloïd/hypertrofische littekens (n=3), hemangiomen (n=2), likdoorns, en vulvaire intra-epitheliale neoplasie (VIN, elk n=1). Bij verrucae was intralaesionaal bleomycine significant effectiever dan cryotherapie of placebo. Een goede respons (niet nader omschreven) was ook zichtbaar bij non-melanoma huidkanker en cutane metastasen; een vergelijking met andere behandelopties ontbrak echter. Bij keloïd en hypertrofische littekens resulteerde bleomycine in significant grotere, doch subjectieve, verbeteringen in vergelijking met topicaal triamcinolon acetonide en/of 5-fluorouracil. In hemangiomen werden betere uitkomsten gezien voor intralaesionaal bleomycine vergeleken met topicaal triamcinolon acetonide, maar alleen voor patiënten die onvoldoende reageerden op oraal propranolol. Bij likdoorns gaf intralaesionaal bleomycine bovenop het verwijderen van callus een grotere pijnreductie en hogere genezingskansen. Bij VIN gaf het juist een toename van ziekteprogressie.

Bijwerkingen waren lokaal: erytheem, zwarte verkleuringen, korstvorming, superficiële ulceratie, hyperpigmentatie en pijn (acceptabel voor patiënten). Geen enkele studie rapporteerde systemische bijwerkingen. De meest gekozen toedieningsmethode was de conventionele naaldinjectie. De lage kwaliteit van de geïncludeerde studies en de heterogeniteit ervan maakten een meta-analyse onmogelijk.

CONCLUSIE

De auteurs kunnen dan ook geen evidence-based aanbevelingen doen. Toch denken zij dat dit een effectief en veilig middel kan zijn bij therapieresistente verrucae. Bleomycine is makkelijk toe te dienen, goed verkrijgbaar en goedkoop. Het dragen van beschermende handschoenen, mondmasker en spatbril voor zowel arts als patiënt zijn aan te bevelen. In de studie staat helaas niets vermeld over mogelijke langetermijneffecten/bijwerkingen van meervoudige bleomycine injecties.

Bik I, Sangers T, Greveling K, et al. Efficacy and tolerability of intralesional bleomycin in dermatology: A systematic review. J Am Acad Dermatol. 2020;15;S0190-9622(20)30226-7.